

3) Агресивна політика передбачає вкладення у цінні папери венчурних компаній, високі ризики, висока прибутковість поряд із низькою ліквідністю. Портфель постійно зростає.

В умовах повномасштабної війни можна визначити, що актуальним для українських банків залишається перший тип інвестиційної політики, як найбільш адекватний.

Необхідним також буде наголосити, що за 2022 рік фактично в усіх групах банків відбулося зниження чистого корпоративного гривневого кредитного портфелю. Основною причиною стало дорезервування. Попит на позики залишається не високим. Основним напрямом гривневого корпоративного кредитування залишається державна програма підтримки «Доступні кредити 5-7-9%». Проте темпи кредитування в межах програми також скоротилася [2].

В Україні на 1 лютого 2023 року функціонують 67 банків, з них 30 з іноземним капіталом. За звітом НБУ за 2022 рік більшість банків зберегли високу операційну ефективність. 2022 рік був для банків роком подолання операційних викликів. Банківський сектор успішно пройшов цей період та адаптувався до нових умов функціонування. Так, наприкінці 2022 року ліквідність банківської системи перевищувала в 6 разів нормативні значення, а основний та регулятивний капітали в 2 рази [5].

В подальшій перспективі вітчизняним банкам необхідно сконцентруватися на відновленні програм кредитування та підтримці своїх бізнес-моделей в умовах довготривалої війни, а також віддавати перевагу консервативній політиці в інвестиційній діяльності.

Література

1. Черкасова О. В. Банківська інвестиційна діяльність на вітчизняному фондовому ринку. *Підприємництво і торгівля*. 2019. Вип. 24. С. 51–58.
2. Огляд банківського сектору. Лютий 2023 рік. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Banking_Sector_Review_2023-2.pdf?v=4.
3. Нагорна О. В., Василенко Ю. В. Інвестиційна діяльність як особлива сфера банківської діяльності. *Ефективна економіка*. 2013. № 7. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2189>.
4. Гришук А. М., Шарко А. Р. Теоретичні основи інвестиційної діяльності банків. *Науковий вісник НЛТУ*. 2013. № 10. URL: https://nv.nltu.edu.ua/Archive/2013/23_10/190_Gry.pdf.
5. Данилишин Б. Підсумки 2022 року та завдання на 2023 рік. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2022/12/28/695523/>

УДК 336.7 (477)

Черняй А. О., студентка

Батрак О. В., к.е.н.

Київський національний університет технологій та дизайну

РИЗИКИ ФІНАНСОВОГО СЕКТОРУ КРАЇНИ

За економічною категорією ризик визначається як імовірність виникнення непередбачуваних витрат (зменшення прибутку або повна його втрата, непередбачувані витрати, втрачання частини доходів або всього власного капіталу, неповне отримання доходів, які були заплановані спочатку) в фінансовій діяльності. Ці ризики пов'язані зі змінами в економіці та на фінансовому ринку. До ризику країни слід віднести сукупність політичних, економічних та трансфертних ризиків і пов'язаний з дійсними та очікуваними політичними й економічними умовами в країні і впливом цих умов на здатність уряду країни, окремих корпорацій та фізичних осіб виконувати зобов'язання по зовнішньому боргу.

Прораховування ризику фінансового сектора відноситься до обов'язкових елементів, що забезпечують ефективне державне регулювання цього сектора. Для того

щоб мінімізувати ризики необхідно провести аналіз, сформувати аналітичні дані на фоні проведеного аналізу і саме це допоможе звести до мінімуму можливий системний ризик та усунути негативні наслідки. Перелік функцій оцінювання системного ризику: контрольна, превентивна, сигнальна, діагностична та інформаційно-аналітична. Національним банком України двічі на рік проводиться опитування щодо стану фінансового сектору за минулих пів року і чого очікують у наступні шість місяців.

Національний банк України із членами Ради проводять обговорення системних ризиків фінансового сектору та вжитих кроків зі збереження фінансової стабільності в Україні. Загалом більшість системних ризиків фінансового сектору хоча й перебувають на високих рівнях, проте залишаються контрольованими завдяки спільним діям державних органів та установ [1].

Фінансові установи з метою одержання прибутку постійно наражають себе на ризики. Саме через це необхідно постійно контролювати їх, аби не мати негативних наслідків. Перелік ризиків: макроекономічний, кредитних господарств, кредитних корпорацій, достатності капіталу, прибутковості, ліквідності, валютний. Національний банк України має на меті не лише оцінити стан діяльності на поточний час, а і наскільки добре керівники установ справляються із ризиками на протязі певного періоду часу [2].

Макроекономічні ризики – це ризики в економічній системі певної держави. Їх види: інфляційний (дефляційний), структурний, ризик модифікації державного регулювання економіки, валютний, депресивний (економічного спаду). Усі вони впливають на функціонування держави та функціонування самостійних підприємницьких установ.

НБУ визначає кредитний ризик – як наявний або потенційний ризик для надходжень до капіталу, який виникає через неспроможність сторони, що взяла на себе зобов'язання, виконати умови будь – якої фінансової угоди із банком або в інший спосіб виконати взяті на себе зобов'язання. Вони поділяються на два види, індивідуальний та портфельний. Україна є цікавим середовищем для вивчення зв'язку між кредитним ризиком і ризиком ліквідності [3].

Завдяки сукупності технологій аналітичних досліджень, методів та інструментів ідентифікації складу та визначення інтенсивності впливу факторів що призводять до поширення ризиків фінансового сектору, проводяться досягнення цілей оцінювання ризиків.

Оцінювання ризиків фінансового сектору має надавати структурне вимірювання, що означає визначення його джерел у цьому секторі на поточний момент, також оцінку ризиків окремих фінансових установ та зв'язки між установами. Змінне у часі вимірювання яке дає визначати накопичення ризиків фінансового сектору протягом певного часу, оцінювати ризики, які є не прямим.

Наслідком від діяльності певною фінансовою установою, а результатом діяльності колективного дійства і певним чином впливає на цю установу. Основою фінансового сектору України переважно є банки. Але приватний обсяг кредитування і депозити не мають належного рівня. Протягом багатьох років банківська система зазнає наслідки слабого впливу ризик-менеджменту.

«Проведення оцінки якості активів, створення (за потреби) нового спеціалізованого агентства і право на рефінансування матимуть вирішальне значення. Варто розглянути досвід інших країн, які створили спеціалізовані агентства в посткризових ситуаціях (наприклад, Республіка Корея)» – Ральф де Хаас та його співавтор Олександр Пивоварський (СБРР) [4].

Основою для оцінки ризиків фінансового сектору є стрес-тестування, яке передбачає аналіз взаємного впливу фінансового та реального секторів економіки країни,

з урахуванням допоміжних моделей, фінансової стабільності у фінансових інститутах. Складовою оцінювання ризиків є моніторинг згрупованих по цілям обмежень індикаторів та недопустимість понаднормового зростання обсягів кредитування та боргових зобов'язань, не дозволити відбування дефіциту ліквідності, обмежити концентрацію ринків, аналіз фінансових та промислових груп з оглядом на їх платоспроможність.

Нелінійний характер ризиків фінансового сектору застосування традиційних підходів, які засновані на використанні статистичних моделей робить його неефективним.

«Оскільки банки з різними характеристиками демонструють різне ставлення і реагування щодо ризиків, ми в дослідженні оцінюємо вплив розміру і структури власності банку на пряму залежність між кредитним ризиком і ризиком ліквідності» – Ральф де Хаас та його співавтор Олександр Пивоварський (ЄБРР).

Макроекономічні ризики, можуть вплинути на стійкість вітчизняної банківської сфери. Тому необхідно проводити макроекономічне стрес-тестування вітчизняної банківської системи. Це може допомогти оцінити ризики з урахуванням складних причинно-наслідкових зв'язків, які існують наразі або можуть виникнути в майбутньому, мінімізувати їх, нівелювати негативні наслідки від реалізації та забезпечити фінансову стабільність фінансового сектора країни.

Література

1. Віра в стійкість фінансового сектору до значних негативних подій є міцною, незважаючи на високі ризики – Опитування про системні ризики (НБУ). URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/vira-v-stiykist-finansovogo-sektoru-do-znachnih-negativnih-podiy-ye-mitsnoyu-nezvajayuchi-na-visoki-riziki-opituvannya-pro-sistemni-riziki>.
2. Методичні вказівки з інспектування банків "Система оцінки ризиків". URL: <https://ips.ligazakon.net/document/PB04001>.
3. Вплив кредитного ризику на ризик ліквідності: приклад українських банків – Рую Цай, Мао Чжан. URL: https://journal.bank.gov.ua/uploads/articles/241_2_Ukr.pdf.
4. Майбутнє фінансового сектору в післявоєнній Україні – РАЛЬФ ДЕ ХААС ЄБРР, СЕПР, Католицький університет Львова. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2023/01/5/695722/>
5. Максимова А. В. Макроекономічне стрес-тестування банків у системі регулювання банківської діяльності: дис. ... канд. екон. наук: 08.00.08; Держ. вищ. навч. закл. "Криворізь. нац. ун-т". Кривий Ріг, 2012. 217 с.
6. Стратегія макропруденційної політики. *Національний банк України*. URL: <https://bank.gov.ua/>
7. Гушло Ю. Ю. Науково-методичні засади стратегічного управління фінансами банку в умовах невизначеності: дис. ... кафедра філософії: 072. Суми, 2021. 243 с.

УДК 336.64

*Мельниченко Д. Р., студентка
науковий керівник Кремень О. І., доцент
Київський національний університет технологій та дизайну*

ОЦІНКА РІВНЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА НА ОСНОВІ ПОКАЗНИКІВ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ

Фінансова безпека підприємства як складова його економічної безпеки, посідає чільне місце в загальній системі, оскільки впливає абсолютно на всі сфери діяльності суб'єкта господарювання. В загальному розумінні сутність фінансової безпеки підприємства розглядають як механізм, що з одного боку, забезпечує стабільність фінансової системи суб'єкта шляхом використання захисних фінансових інструментів, а